

Українські Вісті

UKRAINISCHE ZEITUNG
Verlags- und Vertriebs-
postamt: ULM (Donau)
Erzbeholdung zweimal wöchentlich
Mittwoch und Samstag
Lizenz:
Amerikan. Militärregierung, Authorized
by Information Control Division.
Zahlungen:
Bankkonto No. 0714 Bayerische Hypo-
thek- u. Wechselbank, Fil. Neu-Ulm
Bestellpreis: Durch Postbezug im
Monat RM 3.— monatlich, Zustellgebühr.
Das Abonnement ist im Voraus zahlbar.

Перша група УПА в американській зоні

ПАССАВ. (НЦ). 14 вересня. Американська військова поліція в Пассава сподівається прибуття тисячі „антикому-ністичних українців“.

Мирні договори стають чинними

ЛОНДОН. (ББС). 14 вересня. Завтра стають чинними мирні договори з п'ятьма сателітами Німеччини після того, як ратифікаційні грамоти будуть урочисто передані на збереження в Парижі й Москві.

„Виконати завдання, поставлені Сталіном“

МОСКВА. (Радіо-Лінійці). 14 вересня. Головнокомандувач збройних сил СРСР маршал Булганин звернувся до гангістів, конструкторів, механіків і працівників танкової промисловості з закликком працювати так, щоб „виконати завдання, поставлені Сталіном“.

Американська Блокировка

ВАШІНГТОН. (ГА). 14 вересня. Учора ввечері державний департамент опублікував під назвою „Біла книга“ документи, присвячені діяльності ОН з ділянці ситуації в Греції. Документи перераховують спроби більшості Ради Безпеки ООН поладати це питання.

День шахтаря в СРСР

МОСКВА. (Радіо-Лінійці). 14 вересня. Щоб стимулювати підвищення видобутку вугілля в СРСР, Верховний Совет ухвалив запровадити день шахтаря. В цей день відзначаються нагороджені шахтарі за вислугу літ і тих, що мають великі заслуги в справі підвищення видобутку вугілля.

Під час педального з'їзду т.зв. американського легіону ген. Айзенгауер звернувся з промовою до учасників з'їзду. На фото: Генерал дуже вдоволений з бурхливих чваній, що йому влаштували делегати легіону, вестерни першої і другої світових війн, як найпопулярнішому провідникові американської армії. (Дена-НП-Бітл.)

Паневропа — не далекий ідеал, а безпосередня ціль

НОВИЙ УЛЬМ. (УВ). 14 вересня. 8-го вересня в Швейцарії скликали міжпарламентарну конференцію, щоб обговорити там підготовчі заходи щодо утворення „європейського парламенту“.

„З часу повалення 3-го Райху минуло вже два роки, але наша нещаслива Європа ще й досі не спромоглася відновити мир. Ця трагедія триватиме доти, доки вимагатимуть відбудувати Європу за перестарілими принципами, що вже двічі вивчили наше покоління: необмежена національна суверенність, національні мита і національні гроші, національне озброєння і національна цивільність. З такими речами треба тепер покінчити, зважившись негайно утворити Сполучені Штати Європи, з Верховною Радою, Верховним Судом і союзною поліцією, що опираються на пошанування прав людини, а також з європейським мит-

ним союзом і європейською валютою. В сучасний момент деякі європейські країни не мають вільного вибору, щоб приєднатися до союзу. Зате Франція й Англія та ще деякі їх сусіди мають змогу і зобов'язати взяти ініціативу до своїх рук. Рішимо чи пізніше за ними піде ціла Європа. ОН якраз зобов'язані підтримувати всяку спробу континентальної організації. А США, наші наймогутніші сусіди, що є для нас одночасно зразком демократичної федерації, ладні всіляко допомагати нашій справі. Європейські парламенти оскільки стали авангардом у цій вирішальній боротьбі...

Після 25 років пропаганди настав час діяти. Європейський союз уже не є далеким ідеалом, а безпосереднім завданням. Війна народів мусить закінчитися миром народів, а європейський хаос — європейським союзом...

Щоб збагнути необхідність європейського союзу, треба звернути свій погляд на світ. Довкола Європи, розділеної приблизно на 30 країн, утворюються два велетенські угруповання, кожне з яких набагато більше від нашого маленького

Читайте сьогодні:

Своє до Німеччини (стор. 2).

Іван Скорар. Про Палестину як проблему жидівсько-арабських відносин (стор. 2).

Ю. Богданович. Стасіне окре- слямо тему! (стор. 3).

Ганнуся Юнкер. Похліб зле- глим борням за волю України (стор. 4).

Мирислав Стиранка. Про- грамні відстави визвольного руху (стор. 4, 5).

Михайло Островерка. Малахієвство (стор. 5).

* БУДАПЕШТ. (ББС). 14 вересня. З нагоди закінчення дня, коли утор- ській мирній договір став чинним, у Будапешті протягом 17 годин здійс- нитимуть дзвони.

* АНКАРА. („Райнішер Меркур“). 13 вересня. В Анкарі з'ясувалося запан- тання, чи не задумав, часом, СССР залучити Туреччину політично й еко- номічно, сконцентрувавши коло 3 кор- долів до 35 днів і ніс адже на зусилля Туреччину утримувати під зброєю 500.000 воїнів!

* ТЕГРАН. (ББС). 14 вересня. Кванам ес Султана представив парла- ментові свій новий уряд.

* ЛОНДОН. (РШГ). 14 вересня. Починаючи з сьогоднішнього дня, у всіх англійських ресторанах обмежу- ють видачу харчових продуктів.

* МОСКВА. (Наф). 12 вересня. Згідно з повідомленням „Правди“, 19-го серпня Сталін несподівано від- ідав крейсер „Молотов“, що належить до Середземноморської флотії. Його вітали адмірالی Юмашев і Октябрь- ський. Потім він відплив крейсером з Ялта до Севі.

* ЛОНДОН. (ББС). 14 вересня. Від часу по закінченні війни і дотепер Англії замовлено збудувати 300 кора- блів (юди не враховано замовлення від англійських домініонів і колоній).

* НАНКІН. („Райнішер Меркур“). 13 вересня. Китайський уряд проголо- сив програму крайньої економії. Ча- стину службовців із загальною числа 18 мільйонів — буде звільнено. З сер- пня заборонено всі офіційні розмови з таліанами; в ресторанах подаватимуть „лаше“ 8 страв китайського стилю або лише 3 — французького.

* АТЕНИ. (ББС). 14 вересня. Грецький парламент розлучено до 1-го листопада. Перед тим він удово- лив уряд протягом парламентських ваканцій видавати розпорядження й закони.

* ГАЙДЕЛЬБЕРГ. (ГА). 14 верес- ня. Підготовча комісія ІРО повідоми- ла, що Франція ладна дати прав французького громадянства тим ДП, що погодяться працювати в Франції.

* БУКАРЕШТ. (ББС). 14 вересня. Сьогодні готується відіхати з Румунії англійська військова місія з тих при- чин, що завтра стає чинним румунсь- кий мирний договір.

* РИМ. (Радіо-Беромунстер). 14 вересня. З огляду на важке економіч- не становище Італії міністер-прези- дент де Гаспері в одній промові про- хав, щоб Маршалів план став якомо- га швидше чинним.

* ПАРИЖ. (РШГ). 14 вересня. Центральний комітет комуністичної партії Франції опублікував учора резолюцію, в якій виступає проти полі- тики соціалістичного уряду Рамадзе- радуть — як єдиний порятунок — утво- рити соціалістичний уряд за участі комуністичної партії.

* БАТАВІЯ. (Дена-ІНС). Голанд- дія висловила готовність виконати роз- порядження Ради Безпеки ООН щодо перемир'я в Індонезії, якщо індонезій- ці також виконають це розпорядження Консула, надіслані Радою до Джаджа- карти, розпочати вже свою роботу.

Чистка в СРСР триває далі

Шефа пропаганди обвинувачують в „еволюції“

НЬЮ-ІОРК. (АНД). 12 вересня. Як довідався „Нью-Йорк Таймс“ від свого московського кореспондента, на шефа відділу пропаганди комуністичної партії СРСР Г. Ф. Алек- сандрова офіційно накладено дисци- плінарну кару. Йому закладають, шібно він підпав під вплив буржу- азної ідеології. Бувши керівником відділу пропаганди й агітації СРСР, а також редактором визначніших російських часописів і журналів, Александров задавав досі тон у всіх світоглядних справах СРСР. В деяких колах розцінюють його позовий як порівнюють ліберальні.

Секретар ЦК партії А. Жданов виступив як головний обвинувачувач. Жданов закликав Алек- сандрову, що він (Александров) тлумачить до-марксистську історію в дусі, діаметрально-протилежному до комуністичного погляду на історію; Александров прийняв, мовляв, за основу еволюційний розвиток, тоді як, згідно з поглядом ЦК, викпан- нення марксизму становить собою революційний чин в історії філосо- фії.

Визнання різних напрямків, як це робив Александров, — мотину- ван далі Жданов свої обвинувачен- ня, — призвело б зрештою до під- порядкування буржуазному мислен- ню, до відмирання воєнного і агресивного духу комуністичної докт- рини. Та обставина, що поглядом Александрова визнано в широких

колах Совєтського Союзу, дозволяє робити висновок, що його помилки поділяються багатьма і таким чином, за словами Жданова, з цього впро- стає серйозна загроза для марк- систської ідеології.

До наших передплатників

Починаючи з 1-го жовтня 1947 р., передплату на наш часопис треба здавати тільки через німецькі поштамти і поштової філії американської та англійської окупаційних зон.

Наші дотеперішні передплатники з 1-го жовтня одержу- ватимуть „УВ“ через німецьких листонош. Нових передплатників ласкаво прохавмо замовляти наш часопис через місцеву німецьку пошту або листонош. Перед- плату вносити наперед і щонайменше на 1 місяць. Одночасно ласкаво прохавмо наших постійних передплатників також наперед внести передплату надалі через листонош або місце- ві поштамти. Від 20. 9. 47 передплати не приймаємо.

Умови передплати: На 1 міс. — 8 НМ .. 3 .. — 24 НМ.

Адміністрація „УВ“

Слово до імігрантів

Нижче подаємо скорочений передрук статті о. І. Нагаського, вміщеної у філадельфійському католицькому часописі „Шлях“ з 16 серпня цього року.

...нарешті скінчилися дні Вашого скитання. Ви приїхали до Мекки світової демократії, Ви приїхали до З'єднаних Держав Америки. Ви вже з початку мусите усвідомити собі, куди Ви приїхали. І чим скорше це зробите, тим краще для Вас.

Ви, може, недавно дивувались, що один американський політичний діяч їздив по Європі та критикував свій власний уряд, не пощадивши навіть самого президента. Чи можливе це сьогодні в старій Європі? Що зробили б йому по поверті до Советського Союзу? А його, бачте, й не думає ніхто ані арештувати, ані стріляти.

Така то Америка. Тут є десятки різних рас, цілі сотки різних народів та віровизнань і всі живуть мирно та взаємно шанують свої переконання.

Сміло можна твердити, що З'єднені Держави Америки це сьогодні одинока країна в світі, де є правдива демократія.

В Америці ніхто нікому „не лізе з копитами“ в душу, як це бувало в старенькій Європі, головво під час останньої війни.

Ви покинули рідну Україну і пішли на тяжке та невпевне емігрантське життя. Чому? Бо любите свободу. Ви є правдивими демократами.

Та... вибачте за гостре слово, є багато між Вами людьми, що поводяться в демократичній країні дуже не демократичному.

Чому деякі з Вас, прийшовши на нову землю самі заражені партійною грязню ще дома, ще більше в бездальньому судженні в скитальчих таборах, хочуть пересадити ці свари й крамоли на новому терені? Чи це комусь тут потрібне? (Чому деякі з Вас є такі експлозивні в своїх поглядах? Ви самі добре знаєте скільки лиха приносять людям така експлозивність та нетолеранція.) Ані Америка, ані українська еміграція в Америці не потребують їх балакунства та пустомельства. Тут треба праці, праці й ще раз праці.

Чи то принесе яку користь новий приврабій батьківщині та українському народові, як ті одиниці своїм пустомельством підвесуть партію температуру, що кінчиться на дрючках і ножах, як це було дома?

Усвідоміть собі, що стара зарібокна еміграція в Америці, це національно невідомі майже люди, що їх біда вигнала з краю за море й вони вже тут вчилися грамоти. Про стару батьківщину вони знають тільки, що там втерпілися злиднів і голоду.

Тут треба витривалості національно-усвідомлюючої праці, а не партійної грязі. Бож яку користь матимуть з того старі імігранти, якщо бандеринці меляниківці, в меляниківці банде-

рінцям зачнуть лляти помпю на голову та прати свої партійні бруди? Тут треба заховати трохи більше такту та пристойности.

Даруйте за слово, така сварня ваша, є дуже схожа на сварню дітей, що їх батько лежить мертвий в домовині серед хати, а вони в куті сваряться за батьківський кожух.

Українська еміграція в Америці потребує вашої позитивної та творчої праці, чи то фізичної чи умової. Ви, нові імігранти, хоч часто густо маєте дипломати в торбі, не ходять з торбою під пахвою, шукаючи місця „відповідної“ праці й рівночасно сидите на карку Вашингтон добродіям, що Вам з патріотизму післали афідавіт. Вони тут в Америці вже дещо затратили українське почуття гостинности. Не диво, бо самі гірко працюють на свій хліб. І не робіться скоро матеріялістами, як один Ваш друг, що одержавши працю в пекарні, жадав від українського товариства грошей за реферат на національному святі, як нагороду за втрачені години. Це все болоче, але правдиве. Америка керує сьогодні долею світу. Всі американці свідомі того. І як смішно мусить їм бути, що в той час—де йде про бути чи не бути світовій культурі—є люди, що ломлять собі хребти з причини... малих тактичних різниць.

Покиньте свари й крамоли, що коштували вже життя багатьох заслужених патріотів. Будьте певні, що ті всі часи історія розсудить гостро й справедливо.

Деякі з Вас хочуть взяти монополію на УПА. Кажете Ваша УПА? А що Ви тут робите? Якщо Ваша УПА, то Ви дезертир, бо в тяжкий момент Ви її лишили. Ви виславець? В такому разі Ви понали не неправдиву адресу. Америка не потребує партійних політруків.

В УПА бореться цілий народ, а не партія. Америка на партію не дасть Вам ані сотика. Чи можна дати в руки людям гріш, що вже дев'ять літ б'ються червотактичні різниці та не зуміли досі заєсти до братнього стола, мимо того, що вони свідомі, яку шкоду для нації приносять їхня партійна грязня.

Кожний подумав, що ці люди нездарні та політично невідомі, бо можуть англійці договоритись з індійцями, а голландці з індонезійцями—тільки українець в українцем не може договоритись.

Багато з Вас довели своїми чинами свою готовність до жертв за загальнолюдські ідеали. Всі сили американського народу спрямовані на оборону цих ідеалів, тому працюю й трудом зможете спричинитись до перемоги за ці ідеали та в цей спосіб зробите найбільшу прислугу нашій поневоленій Батьківщині, бо ідеї перемоги правдивої демократії над тиранією, завжди вона в народів вольних колі, як суверенна держава“.

„Свобода“, 19 ж. 47 року

Про Палестину як проблему жидівсько-арабських відносин

Палестинська проблема — це, головво, проблема утворення жидівської національної держави. Втрапивши вже майже 2 тисячі років тому свою державність, розпорешев по світу, мільйони жидівського народу весь час жили видією поперпення на батьківщині. Протягом сторіч ця нація була лише ідеалістичною мрією і шойво наприкінці минулого сторіччя прибрала форму реального вияву в так званому сіонізмі (від назви гори Синай у Палестині). Спочатку, як це було затверджено на конгресі в Базелі, сіоністи не мали на меті утворення жидівської держави. Вони домагалися лише можливости поселення в Палестині як на рідній землі. Пізніше ці наміри збільшувались, і нарешті серед сіоністів виникли вже тенденції, що вказували на їхнє бажання власної держави. Проте до першої світової війни ці бажання залишалися мріями без реального ґрунту, бо тоді Палестина була ще володінням турецького султана, який не погоджувався на скромні пропо-

представництва всього жидівства. До Єрусалиму призначено було навіть свого президента в особі Давида Гуріона.

Проте фактичним володарем Палестини залишалися англійці. Одержавши від Ліги Націй мандат на управління Палестиною, Англія призначила туди губернатора, що одночасно був головнокомандувачем англійських військ і президентом місцевої Ради. Ніякого іншого уряду в країні не існувало. Утворення об'єднаної жидівської держави відкладалося на дальший, невизначений час.

Це викликало незадоволення жидівства. Якщо помірковані сіоністи намагалися дійти до порозуміння з англійцями легальним шляхом, то поряд з ними почали діяти інші екстремістські групи—„Аргун Цвай Леумі“ і „Шгера“. Ці групи перейшли до активних дій, влаштуовуючи акти саботажу, збройних нападів і терору. Протизаходи англійців викликали ще більшу лютість з боку екстремістів, і за останній час їхня терористична діяльність набула вже

два смертельних вороги поєшались в спільній вимозі—Англія мусить залишити країну.

Але чи може це зробити Англія? Цітком зрозуміло, що не з якихось філантропічних міркувань Англія витрачає кошти на свої військові сили в Палестині. Для цієї Палестини—це насамперед дуже важливий стратегічний пункт в обороні Суецького каналу і для підтримання свого престижу на Середньому Сході. Друге—це економічне значення Палестини, бо саме тут проходить нафтопровід з Іраку.

Це значення Палестини для Англії добре розумів і лейбористський уряд, що перебрав владу в 1945 році; отож він приклав усіх зусиль, щоб зберегти цей важливий пункт для країни. Проте всі спроби уряду домогтися будь-якого порозуміння між арабами й жидами не призвели ні до чого. До того ж, Англія, опинившись в скрутному економічному становищі, не спромоглася витратити гроші на стотисячну палестинську армію. Уряд капітулював і вирішив передати справу Палестини Організації ООН. Свій стратегічний пункт Англія переносить до Кейпів в центральній Африці. Проте не тільки Англія є зацікавленою стороною в справах Палестини. США не меншою мірою зацікавлені іракською нафтою і стратегічним пунктом, що природно доповнює подібні пункти в Греції і Туреччині. Протягає свою імперіалістичну руку й Советський Союз, що намагається „вплинути“ на арабський світ, з одного боку, а на жидівський—з другого. Ось чому, як пише „New York Times“ з приводу палестинського питання, „англійці мусять собі усвідомити, що все, що стосується опору російському просуванню на Середній Схід, є справою так США, як і Англії“.

Отже палестинську справу офіційно визнано як справу міжнародної ваги і передано на розгляд ООН. У червні ц. р. до Палестини було надіслано спеціальну комісію з представників різних націй, що мала вивчити справу на місці і скласти відповідний відчит. Ця комісія шойво повернулася і оголосила свій стверджений більшістю палестинський план. За цим планом, Палестина мала б бути поділена на дві держави—арабську жидівську—та окрему область—місто Єрусалим, що стає міжнародним. Вимагається зберігати господарчу єдність.

Цей план мав заспокоїти перелудим арабів, бо за попередніми намірами планувалося всю Палестину зробити жидівською державою. З другого боку, для жидів це було б офіційне санкціонування побудувати національну державу. Однак, Арабський комітет офіційно заявив, що всіма засобами боротиметься проти цієї „несправедливої абсурдної пропозиції“. Жидівські ж екстремісти звернулися до свого народу з закликом готуватися до нових, тривалих боїв. Критикуючи проголошений план, обидві сторони, однак, радо вітають залишення Палестини англійцями.

Що ж чекає Палестину далі? Досвід участі ООН в справі Індонезії показав, що ця організація все ж спромоглася сприяти замиренню з осередком заволодіння. І можна відмовитися погодитися з тим, що лише американський часопис „Newsweek“ з приводу палестинського питання „Організація ООН не зобов'язана знати остаточне вирішення саме тепер, але вона зобов'язана прагнути громадянську війну, що тероризує народ і гальмує економічне життя в палестинському питанні. Об'єднані Нації можуть і мусять знати.“

Підписання пакту про оборону західної півкулі закінчилося недавно в Ріо-де-Жанейро, столиці Бразилії, панамериканською конференцією, на прихильному засіданні якої президент США Трумен анголосою видатну промову.

Ця фото показує президента саме перед подорожжю до Ріо-де-Жанейро. Зліва направо: президент Трумен, пані Трумен, бразилійський посол у США Карлос Мартінес, панна Маргарет Трумен і пані Мартінес.

зиції базельського конгресу. Лише під час першої світової війни, коли англійські війська завоювали Палестину, перед сіоністами розкрилася можливість реального здійснення їхніх планів. У відомій декларації Бальфура англійський уряд повідомив, що він ладен допомогти утворенню жидівської держави в Палестині. Це зважило відоміший відгук, і до Палестини почали емігрувати широкі маси жидівства. Якщо до війни в Палестині жила відносно невелика кількість жидівського населення (ще в 1920 р. їх налічувалося там усього 70 тис.), то в 1938 році ця кількість зросла до 500 тис., ніж ж перевищує вже 650 тисяч.

Переселяючись до Палестини, жидівські емігранти скупували у тубільного населення (арабів) землю і за англійською допомогою заснували культурні господарства й промислові підприємства, вибудувували нові оселі. За цей час на узбережжі Середземного моря виростає чудове суто-жидівське місто Тель Авив.

Жидівська мова стала однією з офіційних мов, поруч з англійською й арабською. В Єрусалимі відкрито жидівський університет. Володарши при Ліги Націй почали працювати жидівські представники, що цілком організувалися в окрему інституцію „Jewish Agency“ (жидівська агенція). Ця агенція стала виконувати функції дипломатичного

незвичайно загрозливого характеру.

Тим часом неспокій у Палестині підсилюється ще ставленням місцевого арабського населення до жидівських переселенців. Біля як мільйон палестинських арабів, що живуть тут споконвіку, аж ніяк не хочуть примиратися, щоб їхню країну, хоча б частково, було віддано чужоземцям. Те, що прийшли жиди дуже часто ставляться до арабів, як до „визжитих“, дратує їхнє національне почуття. До того ж переселенці, що, як правило, мають багато грошей, скупувають в арабського населення землю й інше майно, чим загрожують пошкити їхній і так невисокий життєвий рівень. Ось чому поміж жидами й арабами почалась жорстока ворожнеча, що дуже часто призводить до кривавих бійок. Один французький кореспондент, що недавно побував у Палестині, пише: „В Єрусалимі жиди знає, що шляхочити до мечеті Омари, він різниче життям, а араб свідомий того, що це пройде безкарно поб'є муру шлаху“.

Протестуючи проти переселення жидів до Палестини, араби вимагають утворити національну суто-арабську державу. В своїх домаганнях вони спираються на Арабську Лігу, що репрезентує собою 33 млн. арабів. А що Англія не може ця не хоче виконати цих вимог, вона ставляється також вороже і до англійців. Отже, в Палестині утворилася давній політичний шарах:

Стисліше окреслимо тему!

(Порядком дискусії)

Ю. БОГДАНОВИЧ

Вже першій відгук у пресі на статтю Ів. Кошелівця „Соціалізм і наша боротьба“, що започаткувала дискусію на вказану тему, а саме, стаття „Лікарю, зліявся сам“ Ів. М-ка („УВ“ ч. 61-62) показала, що Ів. Кошелівець допустився однієї поважної хибки: він не досить стисло сформулював тему в наголовку і не вирівняв її в подальшому виславі, розгортаючи і витлумачуючи повзату тему в своїй статті.

Справді бо. Нині не досить говорити про соціалізм, не окресливши стисло, про який соціалізм іде мова — чи про соціалізм тоталітарний, що базується на диктатурі меншості і що його найясравнішим виявом є соціалізм совєтський, чи про соціалізм демократичний, що його чи не найвиразніше репрезентують сьогодні англієцькі лейбористи? Ми не згадуємо вже християнський соціалізм, який хоч і може вклататися в загальні рамки демократичного соціалізму, проте все ж має чималі відмінності, свою, скажемо так, специфіку.

Знов же наша боротьба: не ясно, чия саме — чи всього трудяшого людства, всіх прихильників і шукачів людської справедливості і щастя, чи боротьба українського народу? Лише наприкінці статті Ів. Кошелівець, кажучи про головну проблему сучасності — проблему справжньої свободи людини, пише: „Тільки так, нам здається, може бути поставлене питання про відношення нашої національної боротьби за своє соціально-політичне визволення до соціалізму“. Отже, те, що мало б правити за аспект і вихідну точку доказової системи цілої статті, подається читачам у формі готового твердження, ніби висновку, хоч перекладом до цього в статті нема ніяких.

А проте саме тут ключ до єдиної правдивої, бо єдино потрібної для нас постави даної проблеми. Бо годі нам, українській політичній еміграції, займатися світовими одвічними проблемами, шукати якоїсь абсолютної правди. Шукаймо натомість правильних шляхів і засобів до нашої, ясно нам відчуваної і усвідомленої, життєво-реальної правди — скінчення соціально-політичного ярма і поневолення, що тяжить над цілим українським народом, знаходимо, використовуючи досвід соціально-політичного розвитку людства і розвиток наш власний, у згоді з найвищим ідеалом вільної людини, — знаходимо власну концепцію створення незалежної української держави.

Так треба ставити і розуміти другий складник теми — наша боротьба. Не задовольняє нас і формулювання Ів. Кошелівець першого складника теми — соціалізму. Очевидно, що можна говорити про соціалізм взагалі. Але що це нам дасть в нашому конкретному випадку, коли ми ставимо тему

„Соціалізм і наша боротьба“? Нас, як і п. Кошелівець, цікавить, очевидно, такий соціалізм, який би міг дати щось позитивне, конструктивне для нашої боротьби за соціально-політичне визволення українського народу. А що в цьому плані може дати нам, напр., совєтський соціалізм? Алже самим фактом своєї еміграції з території його „побудови“ ми, українці закордону, свідчимо, що совєтський „соціалізм у дії“ ми згола відкидаємо. Тим часом логічно, говорячи про соціалізм взагалі, не можна оминути Совєтів. То спра-

тип активної людини-борця, що нам ший так потрібний? Ось питання, які коротко і стисло варто розв'язати в дискусії.

Отже: чи є сьогодні усвідомлена спільна мета українців на еміграції і на батьківщині? Так, є. Ця мета — незалежна українська демократична держава. Чому конче демократична? А тому, що в Україні нема якось поважних груп українських помішників та великих фабрикантів — не тільки за сучасним „сопстаном“, а й, так би мовити, психологічно, педобитків з

за їх дальше залишення. (Для невеликої окупаційної влади, як і для большевиків, колгоспів являла готову форму для нещадної експлуатації селянства, зручний засіб витискування з нього збижжених і вських інших контингентів). З того часу й пішла кружляти в українському селі приказка, що большевиків і їх соціалізм уратували німі.

Тож чи подобаються кому з нас колгоспи, чи ні, але фактом є, що обстоювання колгоспного землекористування може співчутливо сприйматися лише тою частиною українського селянства, яка вже улягла впливові совєтської ідеології і практики, що внутрішньо примиралась з большевицьким режимом. Не збудувати нам з такими людьми незалежної України, не допоможуть вони нам! Ще добре, коли не перешкоджатимуть активно.

Отже, що ж ми можемо взяти від соціалістичного вчення для нашої боротьби за власну державність? Ми п'яком згодні з Ів. Кошелівець, що соціалізм був і є те й досі (але не не зпачат, що буде й надалі, завжди) історично прогресивною концепцією суспільного ладу, концепцією, яка, говорячи словами згаданого автора, має в собі зерно здорової істини. І на питання, поставлене вище, відповідаємо: від соціалізму (демократичного) для нашої боротьби ми повинні взяти його увагу до потреб — в першу чергу матеріально-побутових — найширших мас трудяшої люд-

ности, наших робітників землі і фабричного промислу, нашої трудової інтелігенції. Ми повинні піти шляхами тих позитивних соціальних реформ, що не лише віддали проголошені соціалістичними партіями, а й здійснені порядком еволюційного розвитку суспільно-державних устроїв — не всупереч волі більшості, а в згоді з нею, в рамках парламентарного законодавства. З тактичних міркувань нам, українським партіям і дітям, справді не варто нині оперувати в програмових вимогах словом **соціалізм** після того, як большевицькі апродовак 30 років іменем соціалізму творили над нашим народом найогидніше насильство. З виробленою в наслідок цього в найширших масах народу нехиттю і віракою до цього слова треба рахуватися — не народ же для партії і партійних програм, а програми і партії для народу! Зрештою, коли має рацію Ів. Кошелівець, що „за всіх умов першенство треба віддати живій людині“, а не догмі, доктрині (і ми з цією його думкою цілком згоджуємось), то чому б нам так дорожити

ти словом, в яке сьогодні різні люди вкладають такий різний зміст! На відміну від вершучого, запитливого тону Ів. Кошелівець, що „усушились“ в доцільності признати рацію лише одному — соціалізові, чи капіталізові, ідеалізові, чи матеріалізові — і шукає нової, іншої синтези, — тон статті Ів. М-ка рішучий, безапелляційно менторський. Ів. М-ко ніяких сумнівів не знає — для нього все ясно і відрубас з плеча: „... позитивний світ існує тільки в двох сферах: або капіталістичній, або соціалістичній. Третього не існує на практиці, ні навіть в теорії“.

Зовні ефектно звучить, аж дух забиває. Але ж адумаймося глибше — чи ж так воно в реальному житті? Історія людства каже нам, що досі ні в якій добі і ні в якій країні не зреалізовано було в чистому вигляді, без домішок, той чи той суспільно-економічний лад: феодалізм на етапі свого найвищого і найповнішого розвитку вже мав грубі елементи й зариски капіталістичної економіки. В свою чергу капіталізм, ледве виштовпав з феодальних пут на історичну арену і підпорядкувавши собі політичний устрій держав, зразу ж почув у своєму лоні зростаючого шораз дужче носія соціалістичної економіки — повбавлене власних засобів продукції робітничтво і мусів на нього зважати, що раз-у-раз мало свій вияв у соціально-економічному законодавстві, а тим самим у цілому політичному житті.

Візьмемо тепер справу з соціалізмом. Елементи усуспільненої економіки в формі удержавлених закладів, копалень, найбільших банків тощо вже мають в капіталістичних державах солідний стаж. Регуляція продукції різних товарів, регуляція споживання їх під час першої і другої світових воєн — це також елементи соціалістичної економіки, що „вживаються“ поступово в капіталістичний організм, істотно міняючи його форму і зміст. Відомо, що большевицькі прийшли до влади в Росії під гаслами сто процентної простоти і істинності: для них існували лише два кольори: — червоний — це вони, і білий — все решта, що підлягало нещадному придушенню і в разі найменшого спротиву — ліквідації. А тим часом вже по двох-трьох роках свого урядування „безкомпромісний“ В. Ленін декретує в Росії поступки елементарної недоботої приватно-капіталістичної економіки — так званій НЕП.

Отже жити зовсім не йде лише за білим, чи лише за чорним, але водночас за тим і другим, шляхом практичного компромісу між ними (в теорії можна бути неперимирливими), компромісу, що його не треба плутати з безхребетним угодовством безпринципних політичних діячів у шоденній практиці суспільно-політичного життя.

На святі української молоді в Ангсбурзі (Сомме-Казерне). Фото УАР

ви не вратус, що ми, слідом за Ів. М-ком, вважатимемо суспільно-державний лад Совєтів не соціалізмом, а державним капіталізмом. Практично іншої форми соціалізації, ніж удержавлення, не дав у скільки-будь помітних масштабах ніхто, включно з лейбористами. Отже держава яко власник найбільших земельних посілостей, земних надр, транспорту і великого промислу (дрібну власність здебільша не удержавляється) виступає назвично за всіх соціалізмів.

Одним не може подобатися, іншим ні, але це факт, який годі заперечити. Спільним для всіх соціалізмів є також більший чи менший затиск особистої приватної ініціативи, насамперед у господарській діяльності, і розріст армії урядовців, вських бюрократів, загалом — державного апарату. З нашого погляду — це великий мінус і хіба. Проте декому — людям без ініціативи, з чиницькою душею — це може навіть подобатися і ми с'ялувати їх не збираємось. Але чи доцільно нам, що боремось за своє національне і соціально-політичне визволення, влекати того роду людей? Чи є це

минулого тощо. Отже за відсутністю таких, недемократична українська держава мусіла б спиратися на неукраїнських помішників і фабрикантів, а ці тягнули б або до Польщі, або до матушки-Росії, що зрештою, добре показала і довела наочно історія гетьманування Павла Скоропадського.

Як же нам вибороти незалежну державу? На кого, на які сили ми мусимо орієнтуватися?

Відповідь одна. Орієнтуватися на власний народ, саме на ту його частину, що внутрішньо не примиралась з большевицьким насильницьким ладом, що поспить в душі глибоку віракою до нього і протест, хоч і не завжди, з мотивів самозбереження, виявлюваний назвично.

Яка, сказати б, політично-програмова настанова цієї частини підсовєтської української людности?

Відповідь: Геть з большевицьком! Яко мога далі від його соціалістичних і комуністичних теорій та практик!

Чи можемо ми в таких умовах прихилити що українську масу на свій бік, на бік боротьби за власну національно-політичну свободу тим, що скажемо їй: киньте большевиків! У них не справний соціалізм, а викривлений, зфалшований. Ось ми вам підносимо дійсний, не зфалшований, демократичний соціалізм!

Ів. М-ко на останнє запитання відповідає: так. Ів. Кошелівець відповідає: ні. Ми думаємо теж, що ні. Ми думаємо, що такі гасла і така програма не мобілізує українських підсовєтських колгоспників і робітників до боротьби за власну національну державу. За це промовляє людська логіка, це стверджує досвід 1941 року. З відходом большевиків з Правобережжя України колгоспники подекуди кинулися самочином відбудувати колгоспи, в інших місцях зверталися з цим до нових органів влади, в решті — усіх івнх місцях — нестерпиво очікували, що це зробить майбутня українська влада. І скрізь, усе селянство було прикро розчароване, довдавшись, що німі не дозволяють розібрати колгоспи, що вони

В другій половині серпня ріка Мейн-Рівер набила з берегів, затопила вулиці Нью-Йорку. Н з фото: Матієвський з архіву Ів. Колемба.

Шана-ПТ-Білд.

Не шукаймо вини в чужих

Звідаусь чуємо нарікання, що нашим скитальцям зле живеться, що через брак знання англійської, французької чи німецької мови на провінціальних місцях в таборах в Англії, Великій Британії, що працюють при управі таборів, а наші скитальці мусять робити чорну роботу. Вина тут тільки в нас самих, що ми знаємо тільки українську мову. Далі ми можемо за це приписувати вину управі наших таборів, що не постаралася заздалегідь організувати курси чужих мов і приготувати здібніших одишків, щоб могли служити за перекладачів в інших країнах, де є наші люди.

На жаль, ця справа ще й сьогодні не є налагодженою. Хоч майже по всіх таборах існують курси англійської мови, та вони мають або дуже мало вивідувачів, або викладач нездібний

і слухачі скоро знеохочуються. Багато з викладачів хотять тільки заробити гроші. В таборі Лісенка для німецької мови в гімназії замовлено також учительку-німку, тоді як в Гансвері або поблизу живуть такі наші українські професори, знавці німецької та англійської мови. Одна із таких кваліфікованих професорів наших поблизу Білефельду, де годична англійської мови для німців, зате коли він створив курси англійської мови в Білефельді, навіть ж українці робили йому всякі труднощі, займаючи курсанти івнми справами, і курс не міг відбутися.

Ще й сьогодні не пізно, тому нехай влада провідних таборів, головуючи комітети, постараться привабити всіх людей, що можуть спричинитися до солідного вивідання нашої молоді, і вчити їх до праці. М. ВОДНИЦЬКИЙ

